

Wymagania na poszczególne oceny z historii dla klasy VI w Szkole Podstawowej:

Okres I

Rozdział I : Świat w XVI wieku

Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który:

- wskazuje na mapie Indie, Amerykę,
- podaje przykłady towarów sprowadzanych z Indii (przyprawy, jedwab),
- wymienia Krzysztofa Kolumba jako odkrywcę Ameryki,
- podaje rok odkrycia Ameryki (1492 r.) i określa, w którym wieku doszło do tego wydarzenia,
- wymienia nazwy rdzennych ludów Ameryki (Majowie, Aztekowie i Inkowie),
- przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: Stary Świat, Nowy Świat,
- podaje przykłady towarów, które przewożono między Ameryką a Europą,
- zaznacza na osi czasu epokę renesansu,
- wymienia Jana Gutenberga jako wynalazcę druku,
- wskazuje Leonarda da Vinci jako człowieka renesansu i określa dwie–trzy dziedziny jego zainteresowań,
- wskazuje Włochy jako kolebkę renesansu,
- wymienia Leonarda da Vinci i Michała Anioła jako wybitnych twórców włoskiego odrodzenia,
- wskazuje wystąpienie Marcina Lutra jako początek reformacji,
- poprawnie posługuje się terminem: odpust,
- wymienia wyznania protestanckie poprawnie posługuje się terminem: sobór,
- przy pomocy nauczyciela przedstawia przyczyny zwołania soboru w Trydencie,
- wskazuje zakon jezuitów jako instytucję powołaną do walki z reformacją,
- oblicza, jak długo obradował sobór trydencki i zaznacza to na osi czasu ,

Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który:

- wymienia nowości w technice żeglarskiej, które umożliwiły dalekomorskie wyprawy,
- poprawnie posługuje się terminami: karawela, kompas,
- podaje lata pierwszej wyprawy dookoła Ziemi (1519–1522 r.) i określa, w którym wieku doszło do tego wydarzenia,
- wskazuje Ferdynanda Magellana jako dowódcę wyprawy dookoła świata i przedstawia jej znaczenie,
- poprawnie posługuje się terminem: cywilizacje prekolumbijskie,
- wskazuje na mapie tereny zamieszkałe przez Majów, Azteków i Inków,
- wymienia dokonania rdzennych ludów Ameryki,
- przedstawia po jednym pozytywnym i negatywnym skutku wielkich odkryć geograficznych,
- wskazuje odkrycie Ameryki jako początek epoki nowożytnej,
- poprawnie posługuje się terminem: renesans,
- podaje czas trwania epoki renesansu,
- przedstawia ideał człowieka w epoce odrodzenia i wyjaśnia termin: człowiek renesansu,
- opisuje dokonania Leonarda da Vinci i uzasadnia słuszność twierdzenia, że był on człowiekiem renesansu,
- wyjaśnia, w czym przejawiała się renesansowa radość życia,
- poprawnie posługuje się terminem: mecenat,

- wymienia wybitnych twórców epoki odrodzenia i podaje przykłady ich dzieł,
- poprawnie posługuje się terminami: reformacja, protestanci,
- określa początek reformacji (1517 r.) i zaznacza tę datę na osi czasu,
- wskazuje sprzedaż odpustów jako jedną z przyczyn reformacji,
- charakteryzuje wyznania protestanckie i podaje ich założycieli,
- poprawnie posługuje się terminami: kontrreformacja, seminarium duchowne,
- przedstawia zadania seminariów duchownych w dobie kontrreformacji,
- wyjaśnia cel założenia zakonu jezuitów,
- wymienia Ignacego Loyolę jako założyciela zakonu jezuitów,

Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który:

- podaje przyczyny wielkich odkryć geograficznych,
- wskazuje na mapie trasy najważniejszych wypraw przełomu XV i XVI w. oraz wymienia ich dowódców (Krzysztof Kolumb, Ferdynand Magellan, Vasco da Gama, Bartłomiej Diaz),
- wyjaśnia, dlaczego ludność tubylczą Ameryki nazwano Indianami,
- poprawnie posługuje się terminami: kolonia, niewolnik, plantacja,
- przedstawia politykę Hiszpanów i Portugalczyków w Nowym Świecie,
- tłumaczy przyczyny przewagi Europejczyków nad tubylczą ludnością Ameryki,
- opowiada o sytuacji niewolników na plantacjach w Ameryce,
- wyjaśnia, w jaki sposób w Ameryce pojawiła się ludność afrykańska,
- poprawnie posługuje się terminami: antyk, humanizm,
- charakteryzuje epokę renesansu,
- wyjaśnia nazwę nowej epoki- charakteryzuje sztukę renesansową, wskazując główne motywy podejmowane przez twórców,
- poprawnie posługuje się terminem: fresk,
- podaje przykład dzieła wykonanego techniką freskową
- poprawnie posługuje się terminami: pastor, celibat, zbor,
- wskazuje objawy kryzysu w Kościele katolickim jako przyczynę reformacji,
- opisuje okoliczności powstania anglikanizmu,
- przedstawia skutki reformacji ,
- przedstawia postanowienia soboru trydenckiego,
- poprawnie posługuje się terminami: heretyk, inkwizycja, indeks ksiąg zakazanych,
- wyjaśnia cel utworzenia inkwizycji i indeksu ksiąg zakazanych.

Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który:

- wyjaśnia przyczyny poszukiwania morskiej drogi do Indii,
- podaje i zaznacza na osi czasu daty wypraw Bartłomieja Diaza i Vasco da Gamy,
- poprawnie posługuje się terminem: astrolabium,
- wyjaśnia, dlaczego Krzysztof Kolumb i Ferdynand Magellan skierowali swoje wyprawy drogą na zachód,
- przedstawia pozytywne i negatywne skutki wielkich odkryć geograficznych,
- poprawnie posługuje się terminem: konkwistador,
- opisuje działalność konkwistadorów i wymienia najbardziej znanych konkwistadorów (Hernán Cortez, Francisco Pizarro),
- wskazuje na mapie tereny skolonizowane przez Hiszpanów i Portugalczyków,
- wyjaśnia wpływ wynalezienia druku na rozprzestrzenianie się idei renesansu,
- przedstawia poglądy humanistów poprawnie posługuje się terminami: attyka, arkada, kopuła do opisu budowli renesansowych,
- charakteryzuje poglądy Marcina Lutera,

- opisuje postanowienia pokoju w Augsburgu (1555 r.) i wyjaśnia zasadę czyj kraj, tego religia,
- przedstawia na mapie podział religijny Europy,
- charakteryzuje działalność zakonu jezuitów,
- przedstawia zasady obowiązujące jezuitów.

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który

- tłumaczy pochodzenie nazwy Ameryka,
- wskazuje związek między wynalazkami z dziedziny żeglugi a podejmowaniem dalekich wypraw morskich,
- przedstawia zmiany w życiu ludzi w wyniku odkryć geograficznych,
- wymienia na podstawie mapy nazwy współczesnych państw położonych na obszarach dawniej zamieszkiwanych przez cywilizacje prekolumbijskie,
- wskazuje Erazma z Rotterdamu jako wybitnego humanistę i przedstawia jego poglądy,
- porównuje pracę kopisty z pracą w średniowiecznej drukarni,
- poprawnie posługuje się terminem: perspektywa,
- podaje przykłady dzieł, w których zastosowano perspektywę,
- charakteryzuje poglądy głoszone przez Jana Kalwina,
- wskazuje zmiany wprowadzone w liturgii protestanckiej,
- przedstawia przyczyny wybuchu wojny trzydziestoletniej,
- podaje datę podpisania pokoju westfalskiego (1648 r.) i jego najważniejsze postanowienia.

Rozdział II : Polska i Litwa w XVI wieku

Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który:

- poprawnie posługuje się terminami: szlachta, herb, szabla,
- przedstawia prawa szlachty odziedziczone po rycerskich przodkach,
- wymienia zajęcia szlachty,
- wskazuje na ilustracji postać szlachcica,
- poprawnie posługuje się terminami: folwark, dwór,
- na podstawie ilustracji z podręcznika wymienia elementy wchodzące w skład folwarku szlacheckiego,
- opisuje zajęcia chłopów i mieszczan,
- wymienia ostatnich władców z dynastii Jagiellonów: Zygmunta I Starego i Zygmunta Augusta,
- podaje i zaznacza na osi czasu datę hołdu pruskiego (1525 r.), określa wiek, w którym doszło do tego wydarzenia,
- wskazuje na obrazie Jana Matejki Hołd pruski postaci Zygmunta Starego i Albrechta Hohenzollerna,
- wymienia Mikołaja Kopernika jako twórcę teorii heliocentrycznej,
- wskazuje Wawel jako przykład budowli renesansowej w Polsce,
- poprawnie posługuje się terminem: włoszczyzna i wskazuje jego pochodzenie,
- wskazuje na mapie Lublin i Rzeczpospolitą Obojga Narodów,
- wskazuje na obrazie Jana Matejki Unia lubelska postać Zygmunta II Augusta jako autora i pomysłodawcę unii,
- podaje i zaznacza na osi czasu datę podpisania unii lubelskiej (1569 r.), określa wiek, w którym doszło do tego wydarzenia,
- wskazuje wielowyznaniowość I Rzeczypospolitej,
- poprawnie posługuje się terminem: tolerancja,
- zauważa potrzebę poszanowania odmienności religijnej i kulturowej,

- poprawnie posługuje się terminem: elekcja,
- krótko opisuje, dlaczego polskich władców zaczęto wybierać drogą wolnej elekcji,
- wskazuje Henryka Walezego jako pierwszego króla elekcyjnego.

Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który:

- poprawnie posługuje się terminami: demokracja szlachecka, przywilej, magnateria, szlachta średnia, szlachta zagrodowa, gołota,
 - wymienia izby sejmu walnego,
 - przedstawia zróżnicowanie stanu szlacheckiego,
 - wyjaśnia funkcjonowanie zasady liberum veto,
- poprawnie posługuje się terminami: spław wiślany, szkuta, spichlerz, pańszczyzna,
 - przedstawia gospodarczą działalność szlachty,
 - wskazuje na mapie Pomorze Gdańskie i najważniejsze porty położone nad Wisłą,
 - wymienia towary wywożone z Polski i sprowadzane do kraju,
- wskazuje na mapie Prusy Książęce, Prusy Królewskie, Inflanty,
 - opisuje zależność Prus Książęcych od Polski,
 - wyjaśnia przyczyny najazdu Iwana Groźnego na Inflanty,
- wymienia Mikołaja Reja i Jana Kochanowskiego jako twórców literatury renesansowej w Polsce,
 - wyjaśnia przyczyny twórczości literackiej w języku polskim,
 - charakteryzuje odkrycie Mikołaja Kopernika i pokazuje różnice między teorią polskiego astronoma a dotychczas obowiązującą koncepcją budowy wszechświata,
- poprawnie posługuje się terminami: unia personalna, unia realna,
 - wyjaśnia nazwę Rzeczpospolita Obojga Narodów,
 - wskazuje na mapie Królestwo Polskie i Wielkie Księstwo Litewskie,
- wymienia wyznania zamieszkujące Rzeczpospolitą Obojga Narodów,
 - wskazuje cel podpisania konfederacji warszawskiej,
 - podaje i zaznacza na osi czasu datę podpisania konfederacji warszawskiej (1573 r.), określa wiek, w którym doszło do tego wydarzenia,
 - wyjaśnia, co oznacza, że Polska była nazywana „państwem bez stosów” ,
- poprawnie posługuje się terminami: wolna elekcja, bezkrólewie,
 - podaje i zaznacza na osi czasu datę pierwszej wolnej elekcji,
 - opisuje przebieg pierwszego bezkrólewia i wyjaśnia, kim był interrex,

Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który:

- przedstawia prawa i obowiązki szlachty,
- poprawnie posługuje się terminem: pospolite ruszenie,
- wskazuje wpływ przywilejów szlacheckich na pozycję tego stanu,
- podaje i zaznacza na osi czasu datę uchwalenia konstytucji Nihil novi (1505 r.), określa wiek, w którym doszło do tego przedstawia prawa otrzymane przez szlachtę na mocy konstytucji Nihil novi,
- wymienia najważniejsze zabudowania folwarku i wskazuje ich funkcje,
 - wyjaśnia przyczyny i sposoby powiększania się majątków szlacheckich,
 - tłumaczy, dlaczego szlachta uchwaliła ustawy antychłopskie i antymieszczańskie,
 - przedstawia przyczyny wojny Polski z zakonem krzyżackim (1519–1521 r.),
 - wymienia państwa walczące o Inflanty i wskazuje sporne terytorium na mapie,
 - wyjaśnia skutki rywalizacji Polski, Szwecji, Moskwy i Danii o Inflanty,
- poprawnie posługuje się terminami: arras, krużganki, mecenat,
 - charakteryzuje krótko twórczość Mikołaja Reja i Jana Kochanowskiego ,
 - opisuje Wawel jako przykład architektury renesansu w Polsce,
 - uzasadnia tezę, że Mikołaj Kopernik był człowiekiem renesansu,
 - przywołuje Galileusza jako zwolennika teorii Kopernika,

- przedstawia postanowienia unii lubelskiej,
- charakteryzuje strukturę narodową i wyznaniową I Rzeczypospolitej,
- analizuje wygląd herbu I Rzeczypospolitej i porównuje go z herbem Królestwa Polskiego,
- przedstawia postanowienia konfederacji warszawskiej,
- poprawnie posługuje się terminem: innowierca,
- nazywa świątynie różnych wyznań,
- wskazuje na mapie Raków i Pińczów jako ważne ośrodki reformacji w Polsce,
- omawia wkład innych wyznań w rozwój szkolnictwa I Rzeczypospolitej,
- przedstawia zasady wyboru monarchy,
- na podstawie obrazu Canaletta opisuje miejsce i przebieg wolnej elekcji,
- wyjaśnia skutki wolnych elekcji.

Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który:

- poprawnie posługuje się terminami: sejm walny, sejmiki ziemskie,
- przedstawia decyzje podejmowane na sejmie walnym,
- charakteryzuje rolę sejmików ziemskich i zakres ich uprawnień,
- przedstawia skład izb sejmu walnego,
- wyjaśnia znaczenie odzyskania przez Polskę Pomorza Gdańskiego dla rozwoju gospodarki,
- wymienia najważniejsze ustawy wymierzone przeciw chłopom i mieszczanom,
- wyjaśnia następstwa ożywienia gospodarczego,
- poprawnie posługuje się terminem: hołd lenny,
- przedstawia postanowienia hołdu pruskiego (1525 r.) i jego skutki poprawnie posługuje się terminami: teoria geocentryczna, teoria heliocentryczna,
- wyjaśnia przyczyny rozwoju kultury renesansowej w Polsce,
- przedstawia zasługi ostatnich Jagiellonów dla rozwoju renesansu ,
- przedstawia poglądy Andrzeja Frycza Modrzewskiego jako pisarza politycznego doby renesansu,
- opisuje skutki utworzenia Rzeczypospolitej Obojga Narodów,
- wyjaśnia korzyści płynące z wielokulturowości,
- wskazuje na mapie Wołyń, Podole i Ukrainę,
- poprawnie posługuje się terminami: katolicyzm, judaizm, luteranizm, prawosławie,
- charakteryzuje strukturę wyznaniową I Rzeczypospolitej,
- wyjaśnia, kim byli arianie i przedstawia zasady ich religii,
- tłumaczy przyczyny niechęci szlachty polskiej wobec arian,
- wymienia warunki, które musieli spełnić królowie elekcyjni,
- poprawnie posługuje się terminami: Artykuły henrykowskie, pacta conventa,

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który:

- wyjaśnia, w jaki sposób doszło do ukształtowania się demokracji szlacheckiej,
- porównuje parlamentaryzm Rzeczypospolitej XVI–XVII w. z parlamentaryzmem współczesnej Polski
- wyjaśnia, kto sprawował władzę w Rzeczypospolitej,
- wyjaśnia wpływ ustaw antychłopskich i antymieszczańskich na położenie tych grup społecznych i rozwój polskiej gospodarki,
- opisuje korzyści i zagrożenia wynikające z postanowień hołdu pruskiego,
- charakteryzuje politykę wschodnią ostatnich Jagiellonów i jej następstwa,
- wyjaśnia, dlaczego XVI stulecie nazwano złotym wiekiem w historii Polski,
- opisuje wybraną budowlę renesansową w swoim regionie,
- wymienia korzyści i zagrożenia wynikające z utworzenia Rzeczypospolitej Obojga Narodów,
- nazywa i wskazuje na mapie ziemie zamieszkałe przez przedstawicieli poszczególnych wyznań,

- wyjaśnia związek między narodowością a wyznawaną religią wśród mieszkańców I Rzeczypospolitej,
- wyjaśnia wpływ Artykułów henrykowskich i pacta conventa na pozycję monarchy w Rzeczypospolitej.

Rozdział III : Państwa i społeczeństwa Europejskie w XVII wieku.

Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który

- opowiada o sposobach spędzania czasu wolnego przez szlachtę na przełomie XVII i XVIII w.,
- wskazuje pozytywne i negatywne cechy szlachty polskiej tego okresu,
- wymienia najwybitniejsze dzieła sztuki barokowej w Polsce i Europie (np. Wersal, pałac w Wilanowie),
- krótko opisuje zakres władzy króla w monarchii absolutnej,
- przywołuje postać Ludwika XIV jako władcy absolutnego,
- wskazuje na mapie Francję,
- wskazuje na mapie Anglię i Londyn,
- przy pomocy nauczyciela posługuje się terminem: parlament,
- wskazuje organy władzy w monarchii parlamentarnej.

Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który:

- poprawnie posługuje się terminem: barok,
- zaznacza na osi czasu epokę baroku,
- wymienia cechy charakterystyczne dla architektury barokowej,
- z ilustracji przedstawiających zabytki wybiera te, które zostały zbudowane w stylu barokowym,
- wyjaśnia, czym były kalwarie,
- poprawnie posługuje się terminem: monarchia absolutna,
- wymienia uprawnienia monarchy absolutnego,
- wyjaśnia, dlaczego Ludwika XIV określano mianem Króla Słońce,
- wskazuje czas panowania Ludwika XIV (XVII w.),
- opisuje życie w Wersalu w czasach Ludwika XIV,
- poprawnie posługuje się terminem: monarchia parlamentarna,
- wskazuje Anglię jako kraj o ustroju monarchii parlamentarnej,
- wymienia i krótko charakteryzuje postaci Karola I Stuarta, Olivera Cromwella i Wilhelma Orańskiego,
- przedstawia zakres władzy dyktatora.

Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który:

- charakteryzuje malarstwo i rzeźbę epoki baroku,
- charakteryzuje ideologię sarmatyzmu,
- wyjaśnia pochodzenie terminu sarmatyzm,
- wyjaśnia znaczenie określenia „złota wolność szlachecka”,
- opisuje strój sarmacki na podstawie ilustracji,
- poprawnie posługuje się terminami: manufaktura, cło, import, eksport,
- wyjaśnia, dlaczego Francja była europejską potęgą,
- przedstawia, w jaki sposób doszło do wzmocnienia władzy królewskiej we Francji.

Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który:

- poprawnie posługuje się terminami: putto, ornament,

- wyjaśnia genezę epoki baroku,
- wskazuje wpływ rosnącej pobożności na architekturę i sztukę epoki,
- wskazuje następstwa bezkrytycznego stosunku szlachty do ustroju państwa,
- poprawnie posługuje się terminem: hugenoci,
- opisuje, jak zakończyły się wojny religijne we Francji (przywołuje Edykt nantejski),
- omawia politykę gospodarczą ministra Colberta ,
- opowiada o twórczości Moliera,
- poprawnie posługuje się terminami: purytanie, nowa szlachta, rojaliści,
- przedstawia postać Olivera Cromwella i jego dokonania,
- wskazuje 1689 r. jako czas ukształtowania się monarchii parlamentarnej w Anglii.

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który:

- przedstawia działania kardynała Richelieu zmierzające do wzmocnienia pozycji monarchy,
- wskazuje pozytywne i negatywne strony panowania Ludwika XIV,
- wymienia główne etapy kształtowania się monarchii parlamentarnej w Anglii,
- porównuje ustrój monarchii parlamentarnej i monarchii absolutnej,

Rozdział IV : Rzeczpospolita i jej sąsiedzi w XVII wieku

Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który:

- wskazuje na mapie Inflanty i Carstwo Rosyjskie,
- wymienia Stefana Batorego jako kolejnego po Henryku Walezym władcę Polski,
- poprawnie posługuje się terminem: hetman,
- wymienia elementy uzbrojenia husarza i pokazuje je na ilustracji,
- wskazuje na mapie Szwecję, Inflanty i Wisłę,
- wymienia stolice Polski (Gniezno, Kraków, Warszawa),
- wskazuje Bohdana Chmielnickiego jako przywódcę powstania Kozaków na Ukrainie,
- wymienia elementy uzbrojenia Kozaków i pokazuje je na ilustracji,
- rozpoznaje na ilustracji Kozaka wśród przedstawicieli innych grup społecznych,
- poprawnie posługuje się terminem: potop szwedzki,
- wskazuje Stefana Czarnieckiego jako bohatera walk ze Szwedami,
- wymienia obronę Jasnej Góry jako przełomowy moment potopu szwedzkiego,
- wskazuje na mapie Częstochowę i Inflanty,
- wyjaśnia, dlaczego najazd Szwedów nazwano potopem,
- przedstawia na ilustracji uzbrojenie piechoty szwedzkiej,
- poprawnie posługuje się terminami: sułtan, husarz, janczar,
- podaje przyczyny wyprawy Jana III Sobieskiego pod Wiedeń,
- wskazuje na mapie Wiedeń,
- charakteryzuje XVII stulecie jako czas wielu konfliktów wojennych prowadzonych przez Rzeczpospolitą,
- wskazuje na mapie państwa, z którymi Rzeczpospolita prowadziła wojny w XVII w..

Ocenę dostateczny otrzymuje uczeń, który:

- opisuje, w jakim celu została utworzona piechota wybraniecka,
- przedstawia, jak zakończyły się wojny o Inflanty prowadzone przez Stefana Batorego,
- podaje i zaznacza na osi czasu datę bitwy pod Kłuszynem (1610 r.), określa wiek, w którym doszło do tego wydarzenia,
- opowiada o znaczeniu bitwy pod Kłuszynem ,
- przywołuje Stanisława Żółkiewskiego jako dowódcę bitwy pod Kłuszynem,
- wskazuje na mapie Moskwę i Kłuszyn,

- wskazuje na mapie Kircholm i Pomorze Gdańskie,
- podaje datę bitwy pod Kircholmem (1605 r.) i nazwisko dowódcy polskich wojsk (Jan Karol Chodkiewicz)
- wyjaśnia, dlaczego przeniesiono stolicę z Krakowa do Warszawy,
- wyjaśnia, kim byli Kozacy,
- poprawnie posługuje się terminem: Zaporozże,
- wskazuje na mapie Ukrainę, Zaporozże i Dzikie Pola,
- podaje i zaznacza na osi czasu datę wybuchu powstania kozackiego (1648 r.),
- charakteryzuje postaci Stefana Czarnieckiego i Augustyna Kordeckiego,
- uzasadnia znaczenie bohaterskiej obrony Częstochowy dla prowadzenia dalszej walki z najeźdźcą,
- podaje i zaznacza na osi czasu daty potopu szwedzkiego (1655–1660) oraz pokoju w Oliwie (1660),
- charakteryzuje postępowanie Szwedów wobec ludności polskiej,
- poprawnie posługuje się terminami: islam, wezyr,
- charakteryzuje postaci Jana III Sobieskiego i Kara Mustafy,
- podaje i zaznacza na osi czasu daty bitwy pod Chocimiem (1673) oraz odsieczy wiedeńskiej (1683),
- wymienia skutki wojen z Turcją,
- wskazuje na mapie Podole, Chocim i Kamieniec Podolski,
- wymienia skutki wojen toczonych przez Rzeczpospolitą w XVII w., w tym m.in. wyniszczenie kraju i straty terytorialne,
- wyjaśnia przyczyny konfliktu Karola I z parlamentem,
- przedstawia Deklarację praw narodu angielskiego,
- charakteryzuje ustrój monarchii parlamentarnej.

Ocenę dobry otrzymuje uczeń, który:

- przedstawia przyczyny najazdu Iwana Groźnego na Inflanty,
- poprawnie posługuje się terminami: piechota wybraniecka, dymitriada, Kreml, bojar,
- opisuje następstwa dymitriady,
- wskazuje na mapie tereny przyłączone przez Polskę w wyniku interwencji w Rosji (po pokoju w Polanowie i Jamie Zapolskim),
- charakteryzuje przyczyny wojen polsko-szwedzkich w XVII w.,
- poprawnie posługuje się terminem: cło,
- opowiada przebieg wojny o Inflanty,
- wskazuje na mapie Oliwę,
- podaje datę bitwy pod Oliwą (1627 r.) i wyjaśnia znaczenie tego starcia,
- wyjaśnia, kim byli Kozacy rejestrowi,
- przedstawia zajęcia i sytuację Kozaków,
- wskazuje na mapie najważniejsze bitwy powstania (Żółte Wody, Korsuń, Beresteczko),
- uzasadnia tezę, że powstanie Chmielnickiego było wojną domową,
- poprawnie posługuje się terminem: wojna podjazdowa,
- wyjaśnia przyczyny prowadzenia wojny podjazdowej przez Polskę,
- wskazuje na mapie Lwów i Prusy Książęce,
- przedstawia zobowiązania Jana Kazimierza złożone podczas ślubów lwowskich,
- poprawnie posługuje się terminami: haracz, ekspansja,
- podaje i zaznacza na osi czasu daty najazdu tureckiego i oblężenia Kamieńca Podolskiego (1672 r.),
- wskazuje na mapie tereny, na których toczyła się wojna (Podole) oraz miejsca najważniejszych wydarzeń (Cecora Kamieniec Podolski, Chocim),

- wymienia przyczyny początkowych niepowodzeń wojsk polskich w walce z Turkami w II poł. XVII w.,
- poprawnie posługuje się terminem: liberum veto,
- wskazuje na mapie tereny utracone przez Rzeczpospolitą (Inflanty, Podole, Prusy Książęce, część Ukrainy),
- wymienia przyczyny uzależnienia Polski od obcych państw.

Ocenę bardzo dobry otrzymuje uczeń, który:

- opisuje przyczyny poparcia Dymitra Samozwańca przez magnatów i duchowieństwo,
- wskazuje przyczyny obalenia Dymitra Samozwańca,
- wyjaśnia cel polskiej interwencji w Rosji,
- podaje datę podpisania pokoju w Polanowie (1634 r.),
- wyjaśnia, dlaczego Zygmunt III Waza utracił tron Szwecji,
- przedstawia przyczyny zablokowania ujścia Wisły przez Szwedów,
- tłumaczy, dlaczego Polska często nie wykorzystywała swoich sukcesów militarnych,
- przedstawia przyczyny wybuchu powstania na Ukrainie,
- omawia główne etapy powstania,
- wyjaśnia, dlaczego powstanie Chmielnickiego przerodziło się w wojnę polsko-rosyjską,
- wskazuje na mapie Perejasław,
- podaje i zaznacza na osi czasu datę ugody w Perejasławiu (1654 r.),
- wymienia przyczyny wojen polsko-szwedzkich,
- wyjaśnia przyczyny początkowych niepowodzeń Rzeczypospolitej w czasie potopu szwedzkiego,
- wymienia postanowienia pokoju w Oliwie ,
- omawia przyczyny wojen polsko-tureckich w XVII w.,
- przedstawia walkę Rzeczypospolitej o Mołdawię,
- wymienia hetmanów Stanisława Żółkiewskiego i Jana Karola Chodkiewicza oraz bitwy z Turcją, w których dowodzili (Cecora 1620 r., obrona Chocimia 1621 r.),
- charakteryzuje funkcjonowanie aparatu władzy na przełomie XVII i XVIII w., zwracając uwagę na słabość władzy królewskiej, zrywanie sejmów i wzrost znaczenia magnaterii,
- wskazuje objawy kryzysu państwa,
- podaje przyczyny i objawy kryzysu gospodarczego.

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który:

- ocenia politykę Zygmunta III wobec Rosji,
- przedstawia postanowienia pokoju w Polanowie:
- przedstawia postanowienia i podaje daty podpisania rozejmu w Starym Targu (1629 r.) i Sztumskiej Wsi (1635 r.),
- przedstawia skutki powstania Chmielnickiego,
- wskazuje rozejm w Andruszowie jako moment zakończenia powstania i wojny polsko-rosyjskiej (1667 r.),
- ocenia politykę szlachty wobec Kozaków,
- przedstawia skutki potopu szwedzkiego,
- wskazuje zagrożenie płynące dla Rzeczypospolitej z powodu utraty lenna pruskiego,
- opisuje postanowienia traktatu w Buczaczu,
- przedstawia następstwa wojen polsko-tureckich w XVII w.
- przedstawia przyczyny rokoszu Lubomirskiego,
- wyjaśnia, dlaczego w Rzeczypospolitej coraz większą rolę zaczęli odgrywać magnaci,
- wskazuje postać Władysława Sicińskiego, który w 1652 r. doprowadził do pierwszego w historii zerwania sejmu,
- wyjaśnia, na czym polega związek kultury barokowej z ruchem kontrreformacyjnym,

- charakteryzuje barok jako epokę kontrastów.

Okres II

Rozdział V: Świat w XVIII wieku i na początku XIX wieku

Ocenę dopuszczający otrzymuje uczeń, który:

- poprawnie posługuje się terminem: oświecenie,
- zaznacza na osi czasu epokę oświecenia,
- podaje przykład dokonania naukowego lub technicznego epoki oświecenia (np. termometr lekarski, maszyna parowa),
- wskazuje na mapie Rosję, Austrię i Prusy w XVIII w.,
- wymienia Marię Teresę, Józefa II, Piotra I i Fryderyka Wielkiego jako władców Austrii, Rosji i Prus,
- wskazuje Rosję, Austrię i Prusy jako potęgi europejskie XVIII stulecia,
- wskazuje na mapie Stany Zjednoczone,
- określa czas powstania Stanów Zjednoczonych,
- wymienia Tadeusza Kościuszkę i Kazimierza Pułaskiego jako polskich bohaterów walki o niepodległość USA,
- przywołuje postać Jerzego Waszyngtona jako pierwszego prezydenta USA,
- wskazuje na mapie Francję i Paryż,
- poprawnie posługuje się terminami: konstytucja, rewolucja, Bastylia,
- podaje wydarzenie, które rozpoczęło rewolucję francuską,
- wyjaśnia, dlaczego Francuzi obchodzą swoje święto narodowe 14 lipca,
- poprawnie posługuje się terminami: gilotyna, terror,
- przedstawia okoliczności stracenia Ludwika XVI,
- charakteryzuje krótko postać Napoleona Bonapartego jako cesarza Francuzów i wybitnego dowódcę,
- określa I poł. XIX w. jako epokę napoleońską,
- przedstawia na infografice uzbrojenie żołnierzy epoki napoleońskiej,
- poprawnie posługuje się terminem: Wielka Armia,
- wskazuje na mapie Rosję i Moskwę,
- opisuje, jak zakończyła się wyprawa Napoleona na Rosję.

Ocenę dostateczny otrzymuje uczeń, który:

- poprawnie posługuje się terminem: klasycyzm,
- wymienia przykłady budowli klasycystycznych w Polsce i Europie,
- charakteryzuje styl klasycystyczny,
- z ilustracji przedstawiających zabytki wybiera te, które zostały zbudowane w stylu klasycystycznym,
- wymienia najważniejsze dokonania naukowe i techniczne epoki oświecenia,
- tłumaczy, dlaczego nowa epoka w kulturze europejskiej została nazwana oświeceniem,
- poprawnie posługuje się terminami: absolutyzm, absolutyzm oświecony,
- podaje przykłady reform w monarchiach absolutyzmu oświeconego,
- wskazuje wpływ ideologii oświecenia na reformy w krajach absolutyzmu oświeconego,
- wskazuje na mapie Petersburg jako nową stolicę Rosji poprawnie posługuje się terminami: kolonia, konstytucja,
- wskazuje na mapie kolonie brytyjskie w Ameryce Północnej,
- wymienia strony konfliktu w wojnie o niepodległość Stanów,
- podaje i zaznacza na osi czasu datę uchwalenia konstytucji USA – pierwszej takiej ustawy na świecie (1787 r.)

- wyjaśnia, dlaczego Amerykanie mówią w języku angielskim,
- porównuje pierwszą flagę USA z flagą współczesną, wskazując zauważone podobieństwa i różnice,
- poprawnie posługuje się terminami: burżuazja, Stany Generalne,
- wymienia i charakteryzuje stany społeczne we Francji,
- podaje i zaznacza na osi czasu datę wybuchu rewolucji burżuazyjnej we Francji (14 lipca 1789 r.),
- charakteryzuje postać Ludwika XVI,
- przedstawia przyczyny obalenia władzy Ludwika XVI,
- poprawnie posługuje się terminem: republika,
- charakteryzuje postać Maksymiliana Robespierre’a,
- wskazuje na mapie państwa, z którymi walczyła rewolucyjna Francja,
- wskazuje na mapie państwa, z którymi toczyła wojny napoleońska Francja,
- podaje datę decydującej bitwy pod Austerlitz i wskazuje tę miejscowość na mapie,
- poprawnie posługuje się terminem: zamach stanu,
- przedstawia okoliczności przejścia władzy przez Napoleona,
- wskazuje na mapie tereny zależne od Francji,
- przedstawia przyczyny wyprawy Napoleona na Rosję,
- opisuje, w jakich warunkach atmosferycznych wycofywała się Wielka Armia,
- wyjaśnia, dlaczego bitwa pod Lipskiem została nazwana „bitwą narodów”,
- wskazuje na mapie państwa koalicji antyfrancuskiej, Elbę i Lipsk.

Ocenę dobry otrzymuje uczeń, który:

- charakteryzuje ideologię oświecenia,
- przedstawia postać Monteskiusza i wyjaśnia, na czym polegała opracowana przez niego koncepcja trójpodziału władzy,
- wymienia reformy przeprowadzone w Rosji, Austrii i Prusach,
- wyjaśnia, dlaczego monarchowie absolutyzmu oświeconego nazywali siebie „sługami ludu”,
- wyjaśnia związki między pojawieniem się nowych potęg w Europie Środkowej a sytuacją w Rzeczypospolitej,
- przedstawia przyczyny wybuchu wojny między kolonistami a rządem brytyjskim,
- opisuje wydarzenie zwane bostońskim picciem herbaty,
- poprawnie posługuje się terminem: bojkot,
- podaje i zaznacza na osi czasu datę powstania Stanów Zjednoczonych (4 lipca 1776 r.),
- charakteryzuje znaczenie Deklaracji niepodległości,
- przedstawia udział Polaków w walce o niepodległość USA,
- przedstawia przyczyny wybuchu rewolucji burżuazyjnej,
- opisuje położenie stanów społecznych we Francji,
- wyjaśnia zadania Konstytuanty,
- przedstawia najważniejsze zapisy Deklaracji praw człowieka i obywatela,
- poprawnie posługuje się terminem: monarchia konstytucyjna,
- poprawnie posługuje się terminami: jakobini, dyktatoriat,
- opisuje rządy jakobinów,
- wyjaśnia, dlaczego rządy jakobinów nazwano Wielkim Terrorem,
- przedstawia, w jaki sposób jakobinów odsunięto od władzy,
- charakteryzuje rządy dyktatoriatu,
- przedstawia położenie Francji w Europie podczas rządów dyktatoriatu,
- poprawnie posługuje się terminem: blokada kontynentalna,
- wyjaśnia przyczyny wprowadzenia blokady kontynentalnej przeciw Anglii,
- charakteryzuje Kodeks Napoleona i podaje datę jego uchwalenia (1804 r.),
- wymienia reformy wprowadzone przez Napoleona,

- poprawnie posługuje się terminami: taktyka spalonej ziemi, wojna podjazdowa, abdykacja,
- przedstawia strategię obronną Rosji,
- opisuje skutki wyprawy Napoleona na Rosję,
- podaje datę bitwy pod Lipskiem (1813 r.),
- przedstawia skutki klęski Napoleona pod Lipskiem.

Ocenę bardzo dobry otrzymuje uczeń, który:

- przedstawia postaci Woltera i Jana Jakuba Rousseau,
- poprawnie posługuje się terminem: ateizm,
- omawia koncepcję umowy społecznej zaproponowaną przez Jana Jakuba Rousseau,
- wyjaśnia przyczyny krytyki absolutyzmu i Kościoła przez filozofów doby oświecenia,
- charakteryzuje reformy przeprowadzone w Rosji, Austrii i Prusach,
- wyjaśnia wpływ reform na wzrost znaczenia tych państw,
- opisuje skutki uzyskania przez Rosję dostępu do Bałtyku,
- przedstawia najważniejsze etapy walki o niepodległość USA,
- wskazuje na mapie Boston, Filadelfię i Yorktown,
- omawia zasługi Jerzego Waszyngtona dla powstania USA,
- opisuje idee oświeceniowe zapisane w konstytucji USA,
- wymienia miejsca związane z udziałem Polaków w wojnie o niepodległość USA,
- przedstawia sytuację we Francji przez wybuchem rewolucji,
- opisuje decyzje Konstytuanty podjęte po wybuchu rewolucji i wskazuje ich przyczyny,
- podaje datę uchwalenia konstytucji francuskiej (1791 r.),
- charakteryzuje ustrój Francji po wprowadzeniu konstytucji,
- poprawnie posługuje się terminem: radykalizm,
- przedstawia skutki rządów jakobinów,
- wyjaśnia przyczyny upadku rządów jakobinów,
- wyjaśnia przyczyny niezadowolenia społecznego podczas rządów dyktatoratu,
- przedstawia etapy kariery Napoleona,
- podaje datę koronacji cesarskiej Napoleona (1804 r.) ,
- wyjaśnia, dlaczego Napoleon koronował się na cesarza Francuzów,
- podaje datę pokoju w Tylży (1807 r.) i przedstawia jego postanowienia,
- omawia przebieg kampanii rosyjskiej Napoleona,
- podaje datę bitwy pod Borodino (1812 r.),
- wskazuje na mapie Borodino,
- omawia, jak przebiegał odwrót Wielkiej Armii.

Ocenę celujący otrzymuje uczeń, który:

- wskazuje wpływ dokonań naukowych i technicznych na zmiany w życiu ludzi,
- przedstawia zasługi Denisa Diderota dla powstania Wielkiej encyklopedii francuskiej,
- porównuje monarchię absolutną z monarchią absolutyzmu oświeconego,
- podaje daty powstania Królestwa Pruskiego (1701 r.) i Cesarstwa Rosyjskiego (1721 r.),
- poprawnie posługuje się terminami: Kongres, Izba Reprezentantów – charakteryzuje ustrój polityczny USA,
- przedstawia okoliczności i cel powstania Zgromadzenia Narodowego,
- wyjaśnia ponadczasowe znaczenie Deklaracji praw człowieka i obywatela,
- wyjaśnia, dlaczego jakobini przejęli rządy we Francji,
- ocenia terror jako narzędzie walki politycznej,
- opisuje okoliczności powstania i charakter Związku Reńskiego,
- przedstawia przyczyny klęski Napoleona.

Rozdział VI: Kryzys i upadek państwa polskiego w XVIII wieku .Księstwo Warszawskie.

Ocenę dopuszczający otrzymuje uczeń, który:

- wymienia Augusta II Mocnego i Augusta III Sasa jako monarchów sprawujących władzę w Polsce na początku XVIII w.,
- opisuje konsekwencje wyboru dwóch władców jednocześnie,
- poprawnie posługuje się terminem: rozbiory Polski,
- podaje i zaznacza na osi czasu datę pierwszego rozbioru Polski (1772 r.),
- wymienia państwa, które dokonały pierwszego rozbioru Polski i wskazuje je na mapie,
- przywołuje postać Stanisława Augusta Poniatowskiego jako ostatniego króla Polski,
- wskazuje Stanisława Augusta jako oświeceniowego mecenasa sztuki,
- podaje przykład zasług ostatniego króla dla rozwoju kultury polskiej,
- podaje przykłady przedmiotów nauczanych w szkołach parafialnych,
- poprawnie posługuje się terminem: konstytucja,
- podaje i zaznacza na osi czasu datę uchwalenia Konstytucji 3 maja (1791 r.),
- wymienia państwa, które dokonały drugiego rozbioru Polski,
- na obrazie Jana Matejki Konstytucja 3 maja 1791 roku wskazuje współtwórców konstytucji: Stanisława Augusta Poniatowskiego i Stanisława Małachowskiego ,
- poprawnie posługuje się terminami: naczelnik, kosynierzy, zaborcy,
- wskazuje Tadeusza Kościuszkę jako naczelnika powstania,
- wymienia państwa, które dokonały trzeciego rozbioru Polski,
- wymienia państwa zaborcze,
- wyjaśnia, kim byli Jan Henryk Dąbrowski i Józef Wybicki,
- podaje nazwę hymnu Polski i wskazuje jego związek z Legionami Polskimi we Włoszech,
- wskazuje na mapie Księstwo Warszawskie,
- podaje przyczyny likwidacji Księstwa Warszawskiego,

Ocenę dostateczny otrzymuje uczeń, który:

- poprawnie posługuje się terminami: unia personalna, anarchia,
- wskazuje na mapie Saksonię,
- wymienia przyczyny anarchii w Polsce,
- przedstawia Stanisława Konarskiego jako reformatora Rzeczypospolitej i krótko opisuje propozycje jego reform,
- charakteryzuje postać Stanisława Augusta Poniatowskiego,
- wskazuje na mapie ziemie utracone przez Polskę podczas pierwszego rozbioru,
- przedstawia przyczyny pierwszego rozbioru Polski,
- ocenia postawę Tadeusza Rejtana,
- poprawnie posługuje się terminem: obiady czwartkowe,
- przedstawia przyczyny powołania Komisji Edukacji Narodowej,
- wskazuje cel wychowania i edukacji młodzieży w XVIII w.,
- podaje i zaznacza na osi czasu daty obrad Sejmu Wielkiego (1788–1792) i drugiego rozbioru (1793),
- wymienia najważniejsze reformy Sejmu Czteroletniego,
- wymienia najważniejsze postanowienia Konstytucji 3 maja (zniesienie liberum veto i wolnej elekcji),
- wskazuje na mapie ziemie utracone przez Polskę podczas drugiego rozbioru,
- charakteryzuje postać Tadeusza Kościuszki,
- poprawnie posługuje się terminem: insurekcja,

- podaje i zaznacza na osi czasu daty insurekcji kościuszkowskiej (1794 r.) oraz trzeciego rozbioru Polski (1795 r.),
- wymienia przyczyny wybuchu i upadku powstania kościuszkowskiego,
- wskazuje na mapie Kraków i tereny utracone przez Polskę podczas trzeciego rozbioru,
- poprawnie posługuje się terminami: legiony, emigracja,
- podaje i zaznacza na osi czasu datę utworzenia Legionów Polskich we Włoszech (1797 r.),
- wskazuje na mapie Włochy, Francję i San Domingo,
- przedstawia cel utworzenia Legionów Polskich i opisuje walki z ich udziałem,
- przedstawia okoliczności utworzenia Księstwa Warszawskiego,
- wskazuje na mapie Tylżę
- podaje i zaznacza na osi czasu daty utworzenia i likwidacji Księstwa Warszawskiego (1807 ; 1815 r.)

Ocenę dobry otrzymuje uczeń, który:

- poprawnie posługuje się terminami: konfederacja, liberum veto, wolna elekcja, przywileje, złota wolność szlachecka,
- wyjaśnia sens powiedzeń: Od Sasa do Lasa i Za króla Sasa jedź, pij i popuszczaj pasa,
- przedstawia postać Stanisława Leszczyńskiego,
- charakteryzuje projekty reform w I poł. XVIII w,
- opisuje okoliczności wyboru Stanisława Augusta na króla Polski,
- wymienia reformy Stanisława Augusta w celu naprawy oświaty i gospodarki w II poł. XVIII w.,
- wskazuje następstwa konfederacji barskiej,
- porównuje postawy rodaków wobec rozbioru państwa na podstawie analizy obrazu Jana Matejki Rejtan – Upadek Polski,
- charakteryzuje architekturę i sztukę klasycystyczną,
- podaje przykłady budowli klasycystycznych,
- charakteryzuje twórczość Ignacego Krasickiego,
- przedstawia zadania Teatru Narodowego i czasopisma „Monitor”,
- omawia zmiany wprowadzone w polskim szkolnictwie przez KEN,
- charakteryzuje postać Stanisława Małachowskiego,
- opisuje sytuację w Polsce po pierwszym rozbiorze,
- podaje cel obrad Sejmu Wielkiego,
- przedstawia okoliczności zawiązania konfederacji targowickiej i podaje jej datę (1792 r.),
- wskazuje na mapie Targowicę, Dubienkę i Zieleńce,
- charakteryzuje postać Wojciecha Bartosa,
- opowiada o bitwie pod Raclawicami i przedstawia jej znaczenie,
- wskazuje na mapie Raclawice i Połaniec,
- wyjaśnia, dlaczego Kościuszko zdecydował się wydać Uniwersał połaniecki,
- wskazuje następstwa upadku powstania kościuszkowskiego,
- wyjaśnia, dlaczego Polacy wzięli nadzieję na niepodległość z Napoleonem,
- opisuje udział legionistów w wojnach napoleońskich,
- przedstawia powody wysłania legionistów na San Domingo,
- charakteryzuje postać księcia Józefa Poniatowskiego,
- przedstawia okoliczności powiększenia terytorium Księstwa Warszawskiego,
- wskazuje na mapie Raszyn,
- wyjaśnia znaczenie mitu napoleońskiego dla podtrzymania pamięci o Legionach.

Ocenę bardzo dobry otrzymuje uczeń, który:

- przedstawia genezę i postanowienia sejmku niemego,

- podaje i zaznacza na osi czasu datę obrad sejmu niemego (1717 r.),
- wyjaśnia przyczynę ingerencji Rosji w sprawy Polski,
- opisuje pozytywne i negatywne skutki rządów Augusta III,
- poprawnie posługuje się terminem: prawa kardynalne,
- podaje datę zawiązania konfederacji barskiej (1768 r.),
- przedstawia cel walki konfederatów barskich,
- opowiada o przebiegu i decyzjach sejmu rozbiorowego,
- wymienia pisarzy politycznych II poł. XVIII w. (Hugo Kołłątaj, Stanisław Staszic) oraz ich propozycje reform ,
- przedstawia zasługi Stanisława Augusta dla rozwoju kultury i sztuki oświecenia,
- wymienia malarzy tworzących w Polsce (Canaletto, Marcello Bacciarelli),
- wyjaśnia, dlaczego obrazy Canaletta są ważnym źródłem wiedzy historycznej,
- opisuje najważniejsze reformy Sejmu Czteroletniego,
- charakteryzuje ustrój polityczny wprowadzony przez Konstytucję 3 maja,
- przedstawia genezę ustanowienia Orderu Virtuti Militari,
- opisuje przebieg wojny polsko-rosyjskiej (1792 r.),
- przedstawia postanowienia sejmu w Grodnie,
- poprawnie posługuje się terminem: uniwersał,
- przedstawia zapisy Uniwersału połanieckiego,
- opisuje przebieg powstania kościuszkowskiego i podaje jego najważniejsze wydarzenia w kolejności chronologicznej,
- wskazuje na mapie Maciejowice i przedstawia znaczenie tej bitwy dla losów powstania,
- opisuje położenie ludności polskiej po utracie niepodległości,
- charakteryzuje zasady obowiązujące w Legionach Polskich,
- wyjaśnia, dlaczego Legiony były szkołą patriotyzmu i demokracji,
- omawia zapisy konstytucji Księstwa Warszawskiego,
- wskazuje związek między zapisami konstytucji Księstwa Warszawskiego a ideami rewolucji francuskiej,
- wskazuje na mapie Somosierrę,
- opowiada o szarzy polskich szwoleżerów pod Somosierrą i wskazuje jej znaczenie dla toczonych walk.

Ocenę celujący otrzymuje, uczeń, który:

- charakteryzuje okres rządów Augusta II Mocnego,
- wskazuje reformy niezbędne dla wzmocnienia Rzeczypospolitej,
- przedstawia przyczyny zawiązania konfederacji barskiej,
- charakteryzuje twórczość Juliana Ursyna Niemcewicza i Wojciecha Bogusławskiego,
- podaje przykłady budowli klasycystycznych w swoim regionie,
- charakteryzuje zmiany wprowadzone przez Konstytucję 3 maja i wskazuje ich skutki,
- wymienia najważniejsze przyczyny upadku Rzeczypospolitej w XVIII w.,
- wskazuje, w jaki sposób i skąd rekrutowano żołnierzy do polskich oddziałów wojskowych,
- wymienia bitwy stoczone przez napoleońską Francję z udziałem Polaków,
- podaje datę bitwy pod Raszynem (1809 r.).